

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)
z 10. júna 2004*

Vo veci C-87/02,

Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: M. van Beek a R. Amorosi,
splnomocnení zástupcovia, ktorí si zvolili adresu na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Talianskej republike, v zastúpení: M. Massella Ducci Teri, avvocato dello Stato,
ktorý si zvolil adresu na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh, aby Súdny dvor vyslovil, že tým, že región Abruzzo nepreveril, či si projekt výstavby mimomestskej cestnej komunikácie v Terame (Taliansko) (projekt známy pod názvom „Lotto zero-Variante, tra Teramo

* Jazyk konania: taliančina.

e Giulianova, alla strada statale S.S. 80“), patriaci medzi projekty uvedené v prílohe II smernice Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. ES L 175, s. 40), vyžadoval posúdenie vplyvov na životné prostredie v súlade s článkami 5 až 10 tejto smernice, si Talianska republika nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 2 uvedenej smernice,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia A. Rosas (spravodajca), A. La Pergola, R. Silva de Lapuerta a K. Lenaerts,

generálny advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na správu sudcu-spravodajcu,

po vypočutí návrhu generálneho advokáta na pojednávaní 8. januára 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Komisia Európskych spoločenstiev podala do kancelárie Súdneho dvora 13. marca 2002 žalobu na základe článku 226 ES, ktorou sa domáha, aby Súdny dvor vyslovil, že tým, že región Abruzzo nepreveril, či si projekt výstavby mimomestskej cestnej komunikácie v Terame (Taliansko) (projekt známy pod názvom „Lotto zero-Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale S.S. 80“, ďalej len „Lotto zero“), patriaci medzi projekty uvedené v prílohe II smernice Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. ES L 175, s. 40), vyžadoval posúdenie vplyvov na životné prostredie v súlade s článkami 5 až 10 tejto smernice, si Talianska republika nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 2 uvedenej smernice.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

- 2 Smernica 85/337 sa podľa článku 1 ods. 1 vzťahuje na posudzovanie vplyvov tých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, ktoré môžu mať pravdepodobne významný vplyv na životné prostredie.

3 Podľa odseku 2 toho istého článku sa pod „projektom“ rozumejú:

„— realizácia stavieb alebo iných zariadení, alebo plánov,

— iné zásahy do prírodného prostredia a krajiny, vrátane ťažby nerastných surovín“.

4 Článok 2 ods. 1 smernice 85/337 stanovuje:

„Členské štáty prijímú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že pred vydaním povolenia projekty, ktoré pravdepodobne majú významné vplyvy na životné prostredie z dôvodov, okrem iného, ich charakteru, veľkosti alebo umiestnenia, budú posúdené z hľadiska ich vplyvov.

Tieto projekty sú definované v článku 4.“

5 Článok 4 smernice 85/337 stanovuje:

„1. Pokiaľ článok 2 odsek 3 neustanovuje inak, typy projektov, uvedené v prílohe I, podliehajú posúdeniu podľa článkov 5 až 10.

2. Typy projektov, uvedené v prílohe II, podliehajú posúdeniu podľa článkov 5 až 10, ak členské štáty usúdia, že si to vyžaduje ich charakter.

Na tento účel členské štáty môžu, okrem iného, určiť ako predmet posúdenia určité druhy projektov, alebo môžu stanoviť kritériá, alebo prahové hodnoty, potrebné na určenie, ktoré typy projektov, uvedených v prílohe II, budú predmetom posúdenia podľa článkov 5 až 10.“

6 Príloha II smernice 85/337, týkajúca sa projektov podľa článku 4 ods. 2 tejto smernice, v bode 10 nazvanom „Projekty infraštruktúry“ pod písmenom d) uvádza:

„Výstavba ciest, prístavov, vrátane rybárskych a letísk, (ktorých projekty nie sú uvedené v prílohe I)“.

7 Článok 5 smernice 85/337 najmä uvádza, aké minimálne informácie musia objednávateľa predložiť. Článok 6 ukladá členským štátom, aby prijali opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby orgány a verejnosť, ktorých sa projekt pravdepodobne bude dotýkať, boli informovaní a mali možnosť vyjadriť svoje stanovisko pred začatím projektu. Článok 8 ukladá členským štátom, aby zohľadnili informácie získané podľa článkov 5 a 6. Článok 9 zavádza povinnosť príslušných orgánov informovať verejnosť o prijatom rozhodnutí a o podmienkach, ktoré s ním prípadne súvisia.

8 Smernica 85/337 stanovuje v článku 12, že členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zosúladenie s touto smernicou do troch rokov od jej oznámenia. Smernica bola oznámená členským štátom 3. júla 1985.

9 Táto smernica bola zmenená smernicou Rady 97/11/ES z 3. marca 1997 (Ú. v. ES L 73, s. 5), ktorej článok 3 ods. 1 ukladá jej prebratie najneskôr k 14. marcu 1999. Smernica 97/11 teda v čase predmetných skutočností tejto veci nebola uplatniteľná.

10 Článok 4 ods. 2 a nasl. smernice 85/337 v znení smernice 97/11 stanovuje:

„2) Pokiaľ článok 2 ods. 3 neustanovuje inak, členské štáty určia pre projekty uvedené v prílohe II na základe:

a) skúmania každého jednotlivého prípadu,

alebo

b) prahov alebo kritérií stanovených členskými štátmi,

či budú podliehať posúdeniu v súlade s článkami 5 až 10.

Členské štáty môžu rozhodnúť uplatňovať oba postupy uvedené v písm. a) a b).

3. Ak sa vykonáva skúmanie každého jednotlivého prípadu, alebo ak sú stanovené prahy alebo kritériá pre potreby článku 2, vezmú sa do úvahy príslušné výberové kritériá uvedené v prílohe III.

4. Členské štáty zabezpečia, že rozhodnutie vydané príslušnými orgánmi podľa odseku 2 bude k dispozícii verejnosti.“

Vnútroštátna právna úprava

- 11 Dekrét prezidenta republiky z 12. apríla 1996 nazvaný „Atto di indirizzo e coordinamento per l'attuazione dell'art. 40, comma 1, della L. 22 febbraio 1994, v. 146, concernente disposizioni in materia di valutazione di immmpatto ambientale“ („Usmerňovací a koordinačný akt na vykonanie článku 40 ods. 1 zákona č. 146 z 22. februára 1994 o ustanoveniach v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie“) (GURI č. 210 zo 7. septembra 1996, s. 28, ďalej len „dekrét z 12. apríla 1996“) v článku 1 stanovuje:

„1. Regióny a autonómne provincie Trente a Bolzano dbajú o to, aby sa na projekty uvedené v prílohách A a B uplatňoval proces posudzovania vplyvov na životné prostredie pri dodržaní ustanovení smernice 85/337/EHS v súlade s usmerneniami obsiahnutými v tomto akte.

[...]

4. Predmetom procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie sú projekty uvedené v prílohe B, ktoré sa čo i len čiastočne nachádzajú vo vnútri chránených prírodných oblastí stanovených zákonom č. 394 zo 6. decembra 1991.

[...]

6. Pokiaľ ide o projekty uvedené v prílohe B, ktoré sa nenachádzajú v chránených oblastiach, príslušný orgán preverí v súlade s podmienkami uvedenými v článku 10 a na základe kritérií uvedených v prílohe D, či si charakter projektu vyžaduje začatie procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie.“

12 Článok 10 ods. 1 a 2 dekrétu z 12. apríla 1996 stanovuje:

„1. Pokiaľ ide o projekty uvedené v článku 1 ods. 6, objednávateľ alebo orgán, ktorý predkladá návrh, požiada o preverenie uvedené v tomto istom odseku. Informácie, ktoré musí objednávateľ alebo orgán predkladajúci návrh poskytnúť na účely tohto preverenia, sa týkajú popisu projektu a údajov potrebných na identifikáciu a posúdenie hlavných vplyvov, ktoré môže mať projekt na životné prostredie.

2. Príslušný orgán rozhodne do šesťdesiatich dní na základe kritérií uvedených v prílohe D, pričom určí prípadné ustanovenia na zmiernenie vplyvov a na kontrolu prác a/alebo zariadení. Pokiaľ sa do skončenia uvedenej lehoty príslušný orgán nevyjadrí, projekt sa považuje za vylúčený z procesu. Regióny a autonómne provincie Trente a Bolzano prijímú potrebné opatrenia na to, aby sa zoznam projektov, o preverenie ktorých sa požiadalo, ako i príslušné výsledky zverejnili.“

- 13 Príloha B dekrétu z 12. apríla 1996 o typoch projektov uvedených v článku 1 ods. 4 tohto dekrétu uvádza v bode 7 písm. g) a h):

„g) Mimomestské cesty druhej triedy:

h) Výstavba cestných obchvatov v mestských zónach alebo spevnenie už existujúcich štvor- alebo viacprúdových ciest, ktoré majú v mestskej zóne dĺžku väčšiu ako 1500 metrov.“

- 14 Príloha D dekrétu z 12. apríla 1996 uvádza kritériá, ktoré musí príslušný orgán zohľadniť pri skúmaní charakteru a umiestnenia projektu v rámci preverenia upraveného v článku 1 ods. 6 tohto dekrétu.

- 15 Región Abruzzo prijal dekrét z 12. apríla 1996 regionálnym zákonom č. 112 z 23. septembra 1997 nazvaným „Norme urgenti per il recepimento del decreto del Presidente della Repubblica 12 aprile 1996“ („Urgentné normy pre prebratie dekrétu prezidenta republiky z 12. apríla 1996“).

Postup pred začatím súdneho konania

- 16 Zo žaloby, ktorú podala Komisia, vyplýva, že 11. mája 1998 požiadala talianske orgány o poskytnutie informácií o projekte Lotto zero. Podľa informácií, ktoré mala Komisia v tom čase k dispozícii, bol projekt povolený bez predchádzajúceho procesu

posúdenia vplyvov na životné prostredie a bez predchádzajúceho preverenia sledujúceho určenie toho, či bude potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie.

- 17 V rámci otázky položenej poslancom Európskeho parlamentu bola Komisia informovaná, že predmetom projektu bola výstavba cesty pozostávajúcej z úseku cestného obchvatu širokého 10,50 metra a pozostávajúceho zo štyroch viaduktov a štyroch tunelov. Cesta, ktorá mala prechádzať cez obytné zóny niekoľko metrov od historického centra obce Teramo v Abruzzo (Taliansko), mala zasiahnuť koryto rieky Tordino, ktoré je predmetom projektu environmentálneho zveľadenia nazvaného „Fiume Tordino medio corso“ financovaného Spoločenstvom. Túto zónu Talianska republika údajne navrhla ako lokalitu s európskym významom v procese, ktorého cieľom je vytvoriť európsku ekologickú sústavu nazvanú „Natura 2000“ v súlade so smernicou Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, s. 7).
- 18 Listom z 23. júla 1998 Talianska republika Komisii potvrdila, že projekt sa v skutočnosti týkal stavby dvojprúdovej cesty so šírkou 10,50 metra a s presne neurčenou dĺžkou; úsek tejto cesty prechádzajúci územím obce Teramo zasahoval do pravej časti hydrografického povodia Tordina a mal dĺžku 5 440 metrov, z toho 2 260 metrov viaduktov a 930 metrov tunelov.
- 19 Z korešpondencie medzi Komisiou, talianskym ministerstvom životného prostredia a stálou misiou vyplýva, že 12. marca 1999 mal dať región Abruzzo súhlas s realizáciou diela a že osobitný komisár menovaný pre toto dielo rozhodol o tom, že tento zásah nebude ani predmetom posúdenia vplyvov na životné prostredie, ani predchádzajúceho preverenia.

- 20 Ministerstvo údajne listom z 21. mája 1999 pripomenulo požiadavky stanovené dekrétom z 12. apríla 1996 a vyzvalo osobitného komisára pre realizáciu projektu a región Abruzzo, aby odôvodnili rozhodnutie o tom, že projekt nebude predložený ani na posúdenie vplyvov, ani na predchádzajúce preverenie. Osobitný komisár následne na to údajne požiadal región Abruzzo, aby začal regionálne konania týkajúce sa preverenia environmentálnej zlučiteľnosti v súlade s dekrétom z 12. apríla 1996.
- 21 Projekt bol údajne predmetom konania určeného na preverenie, či musí byť predmetom posúdenia vplyvov na životné prostredie. Vzhľadom najmä na to, že dotknutá oblasť nepatrila medzi chránené oblasti v zmysle zákona č. 394/91 a regionálneho zákona č. 38/96, región Abruzzo údajne rozhodol regionálnym dekrétom č. 25/99, č. prot. 3624 z 15. novembra 1999 vydať po preverení environmentálnej zlučiteľnosti kladné stanovisko, a teda vylúčiť projekt z procesu posúdenia vplyvov na životné prostredie.
- 22 Listom z 30. mája 2000 doručeným Komisii nótou stálej misie zo 16. júna 2000 talianske ministerstvo životného prostredia upresnilo, že regionálny dekrét č. 25/99 bol vydaný potom, čo Comitato di Coordinamento Regionale sulla Valutazione di Impatto Ambientale (regionálny koordinačný výbor pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie, ďalej len „koordinačný výbor“) vydal kladné stanovisko č. 3/76 z 22. októbra 1999; toto stanovisko sa odvolávalo na stanovisko stavebného orgánu, regionálny dekrét č. 25/99 o ňom však žiadnu zmienku neobsahoval. Dekrét toto opomenutie žiadnym spôsobom nevysvetlil a neposkytol žiadne tvrdenie na podporu rozhodnutia, ktoré prijal regionálny orgán.
- 23 Dňa 24. októbra 2000 Komisia zaslala Talianskej republike výzvu, v ktorej uviedla, že z podkladov, ktoré má k dispozícii, nevyplýva, že región Abruzzo predložil predmetný projekt patriaci pod prílohu II smernice 85/337 na preverenie s cieľom určiť, či si jeho vlastnosti vyžadujú posúdenie v zmysle článkov 5 až 10 smernice.

- 24 Rôzne odpovede talianskych orgánov na túto výzvu Komisia nepovažovala za dostatočné, a preto listom z 18. júla 2001 zaslala Talianskej republike odôvodnené stanovisko, ktorým stanovila Talianskej republike dvojmesačnú lehotu na prijatie opatrení požadovaných na vyhovie tomu stanovisku.

Konanie pred Súdnym dvorom

- 25 Súdny dvor sa rozhodol položiť Talianskej republike a Komisii rôzne otázky a vyzval ich, aby poskytli viaceré dokumenty. Vyzval najmä Taliansku republiku, aby predložila stanovisko stavebného orgánu spomenuté v rámci postupu pred začatím konania na Súdnom dvore. Po skúmaní odpovedí a dokumentov Súdny dvor rozhodol, že na základe článku 44a rokovacieho poriadku rozhodne bez pojednávania.

O veci samej

Tvrdenia účastníkov konania

- 26 Komisia pripomína, že podľa článku 4 ods. 2 prvého pododseku smernice 85/337 projekty patriace do skupín uvedených v prílohe II podliehajú posúdeniu v súlade s článkami 5 až 10 tejto smernice, pokiaľ členské štáty usúdia, že ich charakter si to vyžaduje. Článok 4 ods. 2 druhý pododsek smernice 85/337 najmä povoľuje členským štátom, aby stanovili kritériá alebo prahové hodnoty potrebné na určenie, ktoré typy projektov uvedených v prílohe 2 musia byť predmetom posúdenia podľa článkov 5 až 10 tejto smernice.

- 27 Komisia upresňuje, že tak, ako to vyplýva z rozsudku zo 16. septembra 1999, WWF a i. (C-435/97, Zb. s. I-5613), pokiaľ neexistuje legislatívny akt, ktorý by a priori a globálne upresnil, ktoré projekty majú byť predmetom posúdenia vplyvov na životné prostredie, členské štáty majú právomoc vyňať určitý projekt z tohto posudzovania len v nadväznosti na konkrétne skúmanie tohto projektu, ktoré na základe celkového hodnotenia vysvetľuje dôvody, pre ktoré nemôže mať vplyv na životné prostredie.
- 28 Podľa Komisie Talianska republika v dekréte z 12. apríla 1996 a priori a globálne neupresnila v zmysle článku 4 ods. 2 druhého pododseku smernice 85/337, ktoré projekty musia byť predmetom posúdenia vplyvov na životné prostredie. Obmedzila sa len na určenie projektov spôsobilých byť predmetom preverenia s cieľom určiť potrebu posudzovania vplyvov na životné prostredie. To bol prípad projektov uvedených v prílohe B dekrétu z 12. apríla 1996, najmä v bode 7 písm. g) (mimomestské cesty druhej triedy) alebo h) (výstavba cestných obchvatov v mestských zónach alebo spevnenie už existujúcich štvor- alebo viacprúdových ciest, ktoré majú v mestskej zóne dĺžku väčšiu ako 1500 metrov), zodpovedajúcich projektom uvedeným v prílohe II smernice 85/337, najmä v bodoch 10 písm. d) a e) (výstavba ciest, prístavov, vrátane rybárskych a letísk).
- 29 Keďže projekt Lotto zero zodpovedal projektom uvedeným v tomto ustanovení, podľa Komisie mal byť predložený na preverenie a rozhodnutie o tom, že sa nepristúpi k posúdeniu podľa článkov 5 až 10 smernice 85/337, malo byť jasne a presne odôvodnené. Rozhodnutie o tom, že projekt sa nepredloží do konania o posúdení, sa však nezmieňovalo o žiadnom vopred stanovenom hodnotiacom kritériu a ani nevysvetľovalo, či sa zisťovanie upravené v článku 1 ods. 6 dekrétu z 12. apríla 1996 uskutočnilo a ak áno, akým spôsobom. Podľa odôvodnenia regionálneho dekrétu č. 25/99 sa možno domnievať, že región Abruzzo nepreveril, či je potrebné predložiť projekt na posúdenie v súlade s článkami 5 až 10 smernice 85/337. Komisia v replike upresňuje, že stanovisko koordinačného výboru, na ktorý odkazuje dekrét č. 25/99, jej nikdy nebolo poskytnuté.

- 30 Zdôrazňuje, že hoci obsah a mechanizmus preverenia upraveného v článku 4 ods. 2 smernice 85/337 bol vypracovaný až smernicou 97/11, ktorá mení smernicu 85/337, no v danom prípade nie je uplatniteľná, nemožno pripustiť, aby boli úplne opomenuté a aby rozhodnutie neobsahovalo žiadne odôvodnenie.
- 31 Ďalej, tvrdenie, v zmysle ktorého zamietnutie žalôb združení na ochranu životného prostredia vnútroštátnymi súdmi bráni Komisii preveriť, či si členský štát splnil povinnosti vyplývajúce mu zo smernice, je podľa Komisie úplne neopodstatnené a je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora. Z už citovaného rozsudku WWF a i. totiž vyplýva, že preverenie toho, či príslušné orgány správne posúdili význam vplyvu projektu na životné prostredie, prináleží vnútroštátnemu súdu. Toto však nevylučuje, aby sa mohol Súdny dvor vysloviť o povinnostiach členských štátov, ktoré im vyplývajú z článku 4 ods. 2 smernice 85/337, a aby tak Komisia mala na základe právomocí, ktoré jej zveruje článok 226 ES, povinnosť zasiahnuť tak, že oznámi porušenie ustanovenia práva Spoločenstva.
- 32 Komisia nakoniec zdôrazňuje, že členský štát musí zodpovedať nielen za nesplnenia povinností ústrednou vládou, ale aj za nesplnenia povinností orgánov miestnej štátnej správy a samosprávy.
- 33 Talianska republika pripomína okolnosti, za ktorých región Abruzzo prijal regionálny dekrét č. 25/99 z 15. novembra 1999.
- 34 Pokiaľ ide o odôvodnenie tohto rozhodnutia, tvrdí, že článok 4 ods. 2 smernice 85/337 umožňuje v každom jednotlivom prípade preveriť, či musí byť projekt predložený na posúdenie. Uvedená smernica tak predvída prijatie výslovného opatrenia predtým, než sa projekt predloží na posúdenie. Preto je dôvodné umožniť

príslušným orgánom nevyjadriť sa, pokiaľ posudzovanie nie je potrebné a uložiť im prijatie úradných opatrení len vtedy, ak projekt musí byť predložený na posúdenie vplyvov.

- 35 Toto bola údajne úprava stanovená v článku 10 ods. 2 dekrétu z 12. apríla 1996, v zmysle ktorej ak príslušný orgán usúdi, že začatie konania o posudzovaní nie je potrebné, nemusí sa vyjadriť, čo zodpovedá rozhodnutiu o ukončení zisťovacieho konania.
- 36 Talianska republika v každom prípade popiera nesplnenie povinnosti, ktoré sa jej vytyka, pretože príslušný vnútroštátny orgán prijal výslovné opatrenie, a to dekrét č. 25/99, ktorý je odôvodnený odkazom na stanovisko koordinačného výboru.
- 37 Pripomína, že, ako to vyplýva z už citovaného rozsudku WWF a i., preverenie toho, či príslušné orgány správne posúdili význam vplyvu projektu na životné prostredie, prináleží vnútroštátnemu súdu. V danom prípade bol projekt Lotto zero údajne predložený na kontrolu Tribunale amministrativo regionale del Lazio v nadväznosti na žalobu, ktorú podala Associazione Italiana Nostra-Onlus a Associazione Italiana per il World Wildlife Fund. Tento súdny orgán údajne uznesením z 21. júna 2000 zamietol žiadosť o odklad výkonu napadnutých rozhodnutí súvisiacich s týmto projektom.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 38 Úvodom je vhodné pripomenúť, že okolnosť, že členský štát zveril svojim regiónom prebratie smerníc, nemôže mať žiadny vplyv na uplatňovanie článku 226 ES. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že členský štát sa nemôže odvolávať na situácie

vnútroštátneho charakteru, aby tým odôvodnil nedodržanie povinností a lehôt vyplývajúcich zo smerníc Spoločenstva. Členský štát môže podľa svojho uváženia rozdeliť v rámci vnútornej organizácie normatívne právomoci, čo však nič nemení na tom, že na základe článku 226 ES sám zostáva voči Spoločenstvu zodpovedný za dodržanie povinností, ktoré mu vyplývajú z práva Spoločenstva (rozsudok z 13. decembra 1991, Komisia/Taliansko, C-33/90, Zb. s. I-5987, bod 24, pozri v tomto zmysle tiež uznesenie z 1. októbra 1997, C-180/97, Regione Toscana/Komisia, Zb. s. I-5245, bod 7). V tomto prípade preto nie je dôležité, že nesplnenie je dôsledkom rozhodnutia regiónu Abruzzo.

39 Ďalej, podanie žaloby na vnútroštátny súd proti rozhodnutiu vnútroštátneho orgánu, ktoré je predmetom žaloby o nesplnenie povinnosti, a rozhodnutie tohto súdu nepovoliť odklad výkonu uvedeného rozhodnutia nemôžu mať vplyv na prípustnosť žaloby o nesplnenie povinnosti podanej Komisiou. Existencia rôznych právnych prostriedkov uplatniteľných pred vnútroštátnymi súdmi nemôže byť na ujmu výkonu práva na podanie žaloby podľa článku 226 ES, keďže tieto dva druhy konaní sledujú rôzne ciele a majú rôzne účinky (pozri rozsudky Súdneho dvora zo 17. februára 1970, 31/69, Komisia/Taliansko, Zb. s. 25, bod 9 a z 18. marca 1986, 85/85, Komisia/Belgicko, Zb. s. 1149, bod 24).

40 Pokiaľ ide o túto žalobu, je vhodné pripomenúť, že v súlade s článkom 4 ods. 2 prvého pododseku smernice 85/337 projekty patriace do skupín uvedených v prílohe II podliehajú posúdeniu, pokiaľ členské štáty usúdia, že ich charakter si to vyžaduje. Článok 4 ods. 2 druhý pododsek tej istej smernice stanovuje, že „členské štáty môžu, okrem iného, určiť ako predmet posúdenia určité druhy projektov alebo môžu stanoviť kritériá alebo prahové hodnoty, potrebné na určenie, ktoré typy projektov, uvedených v prílohe II, budú predmetom posúdenia podľa článkov 5 až 10.“

- 41 Súdny dvor už rozhodol, že článok 4 ods. 2 druhý pododsek smernice 85/337 uvádza len demonštratívny spôsobom metódy použiteľné členskými štátmi na určenie projektov spomedzi tých uvedených v prílohe II, ktoré musia byť predmetom posúdenia v zmysle smernice 85/337 (už uvedený rozsudok WWF a i., bod 42).
- 42 Smernica 85/337 teda v tejto súvislosti zveruje členským štátom priestor na voľné uváženie a nebráni im v použití iných metód na určenie projektov, ktoré si vyžadujú posúdenie vplyvov na životné prostredie v súlade so smernicou. Smernica teda nijako nevylučuje spomedzi týchto metód tú metódu, podľa ktorej sa na základe individuálneho skúmania každého dotknutého projektu alebo na základe vnútroštátneho legislatívneho aktu označí určitý projekt patriaci pod prílohu II smernice ako projekt nepodliehajúci konaniu o posudzovaní jeho vplyvov na životné prostredie (už citovaný rozsudok WWF a i., bod 43).
- 43 Skutočnosť, že členský štát má priestor na voľné uváženie pripomenuté v predchádzajúcom bode, však nestačí sama osebe na to, aby sa určitý projekt vylúčil z konania o posudzovaní v zmysle smernice. Ak by tomu bolo inak, priestor na voľné uváženie, ktorý členským štátom priznáva článok 4 ods. 2 smernice 85/337, by členské štáty mohli použiť na vyňatie určitého projektu z povinnosti posudzovania, pričom tento projekt by mohol mať z dôvodu svojej povahy, rozsahu alebo lokalizácie významný vplyv na životné prostredie (rozsudok WWF a i., bod 44).
- 44 Nech je teda metóda, ktorú členský štát použije na určenie, či si určitý projekt vyžaduje alebo nevyžaduje posúdenie, akákoľvek, napríklad označenie určitého projektu legislatívnou cestou alebo individuálne skúmanie projektu, táto metóda nemôže byť na ujmu cieľu smernice, ktorým je nevylúčiť z posudzovania žiaden projekt spôsobilý mať významný vplyv na životné prostredie v zmysle smernice okrem prípadu, ak určitý vylúčený projekt možno na základe celkového ohodnotenia

považovať za nespôsobilý mať významné vplyvy na životné prostredie (rozsudok WWF a i., bod 45).

- 45 V danom prípade sa porušenie povinnosti týka projektu výstavby cesty, ktorý mal byť v súlade s talianskymi právnymi predpismi preberajúcimi smernicu 85/337, ako i s touto samotnou smernicou, predmetom predbežného preverenia, z ktorého malo vyplynúť, či je potrebné predložiť projekt na posúdenie. Komisia vytýka Talianskej republike najmä absenciu odôvodnenia rozhodnutia regiónu Abruzzo o tom, že sa nevykoná posudzovanie, čo vedie k domnienke, že predbežné preverenie nebolo vykonané.
- 46 Zo skúmania predložených dokumentov vyplýva, že dekrét č. 25/99, ktorým región Abruzzo vydal kladné stanovisko o výsledku predbežného preverovacieho konania a rozhodol vylúčiť projekt z konania o posudzovaní, je odôvodnený len stručne a obmedzuje sa na odkaz na kladné stanovisko koordinačného výboru. Toto posledné stanovisko, ktoré vyplýva z rukopisnej zápisnice zo zasadnutia tohto výboru z 22. októbra 1999, obsahuje jedinú vetu vyslovujúcu kladné stanovisko a uvádzajúcu, že na prijatie tohto stanoviska mal výbor k dispozícii stanovisko stavebného orgánu č. 8634 zo 6. júla 1999.
- 47 Ako správne uvádza generálny advokát v bode 33 svojich návrhov, toto stanovisko stavebného orgánu Terama, poskytnuté na žiadosť Súdneho dvora, nie je stanoviskom o environmentálnych vplyvoch projektu, ale len povolením „na výlučne hydraulické účely“ na prechod rieky Tordino a na uskutočnenie určitých prác. Dokument, ktorý Talianska republika pripojila ku svojmu vyjadreniu k žalobe a ktorého úvodná strana uvádzajúca potrebné upresnenia o povahe dokumentu bola poskytnutá na žiadosť Súdneho dvora, nevyznieva tak, že by ho predvídal zákon v rámci predbežného preverenia. Okrem toho, Súdny dvor nemá k dispozícii podklady, ktoré by mu umožnili dospieť k záveru, že príslušný orgán ho použil ako základ pre svoje rozhodnutie.

- 48 Z týchto podkladov vyplýva, že predbežné preverenie potreby predložiť projekt Lotto zero na štúdiu vplyvov nebolo vykonané a že nesplnenie povinnosti tak, ako ho formulovala Komisia vo svojom žalobnom návrhu, je preukázané.
- 49 Napriek tomu je však vhodné uviesť, že pokiaľ by toto stanovisko stavebného orgánu nebolo na žiadosť Súdneho dvora poskytnuté, bolo by nemožné skontrolovať, či bolo alebo nebolo vykonané predbežné preskúmanie. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že rozhodnutie, ktorým príslušný vnútroštátny orgán usúdi, že charakter projektu si nevyžaduje, aby bol tento predložený na posúdenie vplyvov na životné prostredie, musí obsahovať v texte alebo v prílohe všetky podklady umožňujúce skontrolovať, že je založené na primeranom predbežnom preverení uskutočnenom v súlade s požiadavkami smernice 85/337.
- 50 Na záver je potrebné uviesť, že tým, že región Abruzzo nepreveril, či si projekt výstavby mimomestskej cestnej komunikácie v Terame (projekt známy pod názvom „Lotto zero-Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale S.S. 80“), patriaci medzi projekty vymenované v prílohe II smernice 85/337, vyžaduje posúdenie vplyvov na životné prostredie v súlade s článkami 5 až 10 tejto smernice, si Talianska republika nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 2 uvedenej smernice.

O trovách

- 51 Podľa ustanovenia článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazanie Talianskej republiky na náhradu trov konania a táto nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazat ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov

SÚDNY DVOR (prvá komora)

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Tým, že región Abruzzo nepreveril, či si projekt výstavby mimomestskej cestnej komunikácie v Terame (projekt známy pod názvom „Lotto zero-Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale S.S. 80“), patriaci medzi projekty vymenované v prílohe II smernice Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, vyžaduje posúdenie vplyvov na životné prostredie v súlade s článkami 5 až 10 tejto smernice, si Talianska republika nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 2 uvedenej smernice.**
- 2. Talianska republika je povinná nahradiť trovy konania.**

Jann

Rosas

La Pergola

Silva de Lapuerta

Lenaerts

Tento rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 10. júna 2004.

Tajomník

Predseda prvej komory

R. Grass

P. Jann